

GALATEN

Van Tim Keller verschenen

In alle redelijkheid – *Christelijk geloof voor welwillende sceptici*

De vrijgevige God – *Recht naar het hart van het christelijk geloof*

Namaakgoden – *De lege beloften van geld, seks en macht
en de enige werkelijke hoop*

Ruim baan voor gerechtigheid – *Rechtvaardig worden
door Gods genade*

Kruistocht – *Het leven van koning Jezus*

Bevrijd van je zelf – *De weg naar echte christelijke blijdschap*

Het huwelijk – *Gods wijsheid over gevende liefde*

Goed werk – *Ons dagelijks werk en Gods plan voor de wereld*

Centrum-Kerk – *Het evangelie midden in je stad*

Galaten – *Om te lezen, te leren, te leiden*

Aan Gods hand door pijn en lijden

Ontmoetingen met Jezus – *Onverwachte antwoorden
op grote levensvragen*

Rechters – *Om te lezen, te leren, te leiden*

Bidden – *Vertrouwelijke omgang met de ontzagwekkende God*

Preken – *Geloof overbrengen in een sceptische tijd*

Romeinen 1-7 – *Om te lezen, te leren, te leiden*

Tim Keller

GALATEN

Om te lezen,
te leren,
te leiden

Uitgeverij Van Wijnen - Franeker

Eerste druk: augustus 2013

Tweede druk: mei 2015

Derde druk: oktober 2016

© 2013 Timothy Keller

Oorspronkelijke uitgever The Good Book Company, Epsom Engeland

Oorspronkelijke titel *Galatians for You*

© 2014 Nederlandse vertaling: Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker
www.uitgeverijvanwijnen.nl

De Bijbelteksten zijn met toestemming van het Nederlands Bijbelgenootschap overgenomen uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV).

Vertaling Heleen Sytsma

Omslagontwerp Garage/BNO

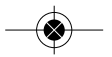
ISBN 978 90 5194 482 2

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf <i>door Carl Laferton</i>	7
Inleiding op de brief aan de Galaten	9
1. Hoe uniek het evangelie is – 1:1-9	14
2. Gods wonderlijke genade – 1:10-24	30
3. De eenheid van de kerk – 2:1-10	46
4. Leven overeenkomstig het evangelie – 2:11-21	63
5. Je laat het nooit achter je – 3:1-14	81
6. De verhouding tussen wet en evangelie – 3:15-25	99
7. Kinderen van God – 3:26 – 4:7	115
8. Twee religies, twee bedieningen – 4:8-20	134
9. Genade voor de onvruchtbare – 4:21-31	152
10. De vrijheid van het evangelie – 5:1-15	170
11. Leven naar het evangelie – 5:16-25	190
12. Relaties in het licht van het evangelie – 5:26 – 6:5	209
13. Zaaïen en oogsten – 6:6-18	226
Woordenlijst	244
Bijlage	252
Literatuurlijst	256

Woord vooraf

Deze Bijbelstudie neemt je mee naar het centrale thema van een Bijbelboek en past de inhoud ervan toe op jouw leven. Galaten voor jou wil de Bijbel centraal stellen, Christus verhogen, relevant toepasbaar en gemakkelijk leesbaar zijn.

Je kunt dit boek op de volgende manieren gebruiken:

Om te lezen. Je kunt het gewoon van kaft tot kaft doorlezen als een boek dat bepaalde thema's, wijze lessen en lastige onderwerpen uit dit deel van de Schrift uitlegt en uitdiept.

Om te leren. Je kunt het boek ook doornemen in je dagelijkse stille tijd, of lezen naast een preken-serie of serie Bijbelstudies in jouw kerk. Elk hoofdstuk bestaat uit twee onderdelen. Aan het einde van elk onderdeel staan vragen om over na te denken.

Om te leiden. Je kunt het gebruiken als naslagwerk als je onderwijs moet geven, of dat nou in een kring of kleine groep is of in de kerk als geheel. Je zult merken dat lastige verzen en begrippen in heldere taal worden uitgelegd. Ook kom je thema's en voorbeelden ter verduidelijking tegen, met suggesties erbij hoe je die het beste kunt gebruiken.

Dit boek is geen commentaar. Het gaat er niet van uit dat je de Bijbel in de grondtaal kunt lezen of enorm veel Bijbelkennis

KELLER GALATEN

hebt. Verwijzingen naar Bijbelteksten zijn vetgedrukt zodat je ze gemakkelijk terug kunt vinden. Woorden die in het alledaags taalgebruik buiten de kerk weinig of in een andere betekenis worden gebruikt, zijn ook vetgedrukt gedrukt als ze de eerste keer gebruikt worden. Achterin staat een woordenlijst waarin ze worden toegelicht.

Naast dit boek heeft Tim Keller ook een afzonderlijke studiegids geschreven voor gespreks- en Bijbelkringen of persoonlijk gebruik. Deze is verschenen onder de titel *Galaten – gespreksgids*.

Onze bede is dat je al lezend niet zozeer onder de indruk raakt van de inhoud van dit boek maar van de inhoud van het boek dat het bespreekt, en dat je niet vol lof bent over de schrijver van dit boek maar over Degene op wie hij je wijst.

Carl Laferton, redacteur

Inleiding op de brief aan de Galaten

Het boek Galaten is net dynamiet. Het veroorzaakt een explosie van vreugde en vrijheid waardoor we mogen genieten van een leven dat waardevol is en ons zekerheid en voldoening schenkt – het gezegende leven waartoe God zijn volk oproept.

Waar komt dat door? Doordat het ons rechtstreeks confronteert met het evangelie. Onder christenen leeft het wijdverbreide misverstand dat ‘het evangelie’ vooral bedoeld is voor niet-christenen. We beschouwen het als een basisset ‘abc’-leerstellingen waarin wordt uiteengezet hoe iemand in het koninkrijk van God kan binnengaan. We gaan er vaak van uit dat we als we eenmaal bekeerd zijn, het evangelie niet meer hoeven te horen of bestuderen of begrijpen – dan hebben we meer ‘materiaal voor gevorderden’ nodig.

Maar in dit briefje zet Paulus kort maar krachtig uiteen dat het evangelie niet het abc, maar *het a tot z van het christelijke leven* is. Het is niet slechts de manier waarop je het koninkrijk *binnengaat*, het is de manier waarop je *leeft* als je deel uitmaakt van het koninkrijk. Het is de manier waarop Christus mensen, kerken en gemeenschappen verandert.

We zullen ontdekken dat Paulus aan de jonge christenen in Galaten laat zien dat hun geestelijke problemen niet alleen veroorzaakt worden doordat ze *tekortschieten* in gehoorzaamheid aan God, maar ook doordat ze hun *vertrouwen stellen* op hun gehoorzaamheid aan Hem. We zullen zien dat hij tegen hen zegt

dat het enige wat ze nodig hebben – alles wat ze ooit nodig zullen hebben – het evangelie is van Gods onverdiende genade voor hen door Christus' leven, dood en opstanding. We gaan ontdekken dat hij de dingen waar ze mee zitten niet wegneemt door hun te vertellen dat ze 'betere christenen' moeten worden, maar door hen op te roepen te leven vanuit alles wat voortvloeit uit het evangelie.

We zullen zien dat Paulus hen, en ons, uitdaagt met de eenvoudige waarheid dat het evangelie niet het abc is van het christendom, maar het a tot z – dat christenen het evangelie net zo hard nodig hebben als niet-christenen.

Paulus gaat aan ons uitleggen dat de kernwaarheden van het evangelie het leven compleet veranderen, dat ze onze harten, onze gedachten en de manier waarop we overal, echt overal mee omgaan, transformeren. Het evangelie – de boodschap dat we

Het evangelie is niet slechts de manier waarop je het koninkrijk binnengaat, het is de manier waarop je leeft als je deel uitmaakt van het koninkrijk.

slechter zijn dan we ooit durfden geloven, maar tegelijk meer geliefd en aanvaard in Christus dan we ooit durfden dromen – zorgt voor een radicaal nieuwe dynamiek voor persoonlijke groei, voor gehoorzaamheid en voor liefde.

Galaten gaat in z'n geheel over dat evangelie, dat we allemaal ons leven lang nodig hebben. Het is dynamiet, en ik bid dat het terwijl je dit boek leest tot ontploffing komt in je hart en een diep verlangen in je wakker roept om dat ook te laten gebeuren in de harten van anderen.

INLEIDING

Hieronder heb ik heel kort samengevat wat de historische achtergrond is van de brief en in een appendix geef ik een klein overzicht van discussies die vandaag de dag gevoerd worden over de boodschap. Maar als je liever direct met Galaten aan de slag wilt, ga dan naar pagina 14.

De historische context

De apostel Paulus was een zendeling die gemeenten stichtte. Nadat hij een kerk geplant had, trok hij weer verder. Door middel van brieven bleef hij leidinggeven aan de nieuwe gemeenten. Een van die brieven is de brief aan de christelijke kerken in Galatië, een streek in Klein-Azië. De meeste geleerden zijn het erover eens dat deze brief rond het jaar 50 is geschreven door Paulus, niet meer dan 15 of 20 jaar nadat Christus gestorven was. Het is goed om kennis te nemen van de volgende drie dingen die betrekking hebben op de historische context, dan begrijpen we de brief beter:

- De brief gaat over een sociale en raciale scheidslijn die door de kerken van Galatië liep. De eerste christenen in Jeruzalem waren Joods, maar naarmate het evangelie zich vanuit dat centrum verspreidde, kwamen er ook steeds meer heidenen tot geloof in Christus. Een groep mensen die onderwijs gaf in Galatië stond er vervolgens op dat de christenen uit de heidenen zich ook gingen houden aan alle traditionele ceremoniële wetten van Mozes, net zoals de Joodse christenen deden. Ze leerden dat de heidenen zich aan de spijswetten moesten houden en zich moesten laten besnijden om er helemaal bij te horen en God volkomen welgevallig te zijn.
- Hoewel dit specifieke punt van verschil misschien ver van ons af staat, gaat Paulus er op zo'n manier mee om dat er ook voor vandaag een belangrijke algemene les in zit. Hij stelt dat de culturele scheidslijnen en het gebrek aan eenheid in de kerken van Galatië te wijten zijn aan een misverstand over de aard van het evangelie. Door te stellen dat Christus-plus-nog-wat nodig

INLEIDING

is om volledig door God aanvaard te worden, onderwezen deze leraars een heel andere manier van omgaan met God (een 'ander evangelie', 1:6) dan ze van Paulus hadden geleerd ('wat ik u verkondigd heb', 1:8). Het was dit andere evangelie dat er de oorzaak van was dat er culturele scheidslijnen door de gemeenten liepen en dat er spanningen ontstaan waren. Paulus bestreed dat 'andere evangelie' krachtig en zonder een blad voor de mond te nemen, omdat wie het werkelijke evangelie loslaat, Christus zelf verlaat en loslaat (1:6). Daarom zet Paulus zo hoog in bij dit conflict.

- Het meest voor de hand liggende feit wat betreft de historische context wordt vaak over het hoofd gezien. In de brief aan de Galaten gaat Paulus uitvoerig in op wat het evangelie precies inhoudt en hoe het werkt. Maar de doelgroep waarvoor hij deze uiteenzetting schrijft, bestaat in zijn geheel uit belijdende christenen. Niet alleen ongelovigen, maar ook gelovigen hebben het voortdurend nodig om het evangelie opnieuw te horen en toe te passen in hun leven.

Galaten hoofdstuk 1 vers 1-9

1. Hoe uniek het evangelie is

Misschien wel het opvallendste kenmerk van het begin van Galaten is Paulus' woordkeus en de gemoedstoestand die daarachter schuilgaat. Hij is verbaasd. En het lijkt of hij ook boos is. Zijn taalgebruik is bijna vanaf het begin opvallend sterk. Terwijl er in de meeste brieven die hij schrijft, na zijn groet dankwoorden volgen voor de geadresseerden (zie bijvoorbeeld Filippenzen 1:3-8; Kolossenzen 1:3-8; 1 Korintiërs 1:4-9), zegt hij hier gewoon: 'Het verbaast me...' (**vers 6a**¹). Waardoor is Paulus zo emotioneel geworden?

Gedeserteerd

Om te beginnen is Paulus verbaasd dat deze jonge christenen een **evangelie**² aanvaarden dat niet echt een evangelie is (**vers 7**), waardoor ze dus in groot gevaar verkeren. Ze zijn in 'verwarring' (**vers 7b**).

In de tweede plaats is hij openlijk boos op hen die de bekeerlingen in de kerk misleiden – op hen die 'het evangelie van Christus willen verdraaien' (**vers 7b**). Hij spreekt een vervloeking

1. Alle verzen uit Galaten waarnaar in een hoofdstuk verwezen wordt, zijn vetgedrukt.
2. Woorden die vetgedrukt zijn, worden achter in het boek uitgelegd (pag. 244).

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

over hen uit (**vers 9**). Indirect is hij ook boos op de christenen in Galatië zelf. Hij waarschuwt hen dat ze de God die hen geroepen heeft, verlaten hebben (**vers 6b**) – een zware aantijging!

We zullen ontdekken als we Paulus' brief doornemen wat de oorzaak was van deze uitbarsting aan het begin: een groep mensen die aan de bekeerde christenen uit de heidenen leerden dat ze verplicht waren om zich te houden aan de Joodse culturele gebruiken uit de **wetten van Mozes** – de spijswetten, de besnijdenis en de rest van de ceremoniële wetgeving. Alleen dan zouden ze God volkomen welgevallig zijn. Op de Galaten kwam dit waarschijnlijk niet radicaal anders over dan wat ze eerder geleerd hadden. Dat is toch precies waar het in het christelijke leven om draait: God welgevallig zijn? Maar Paulus zegt: *dit staat lijnrecht tegenover wat ik jullie geleerd heb*.

Hij houdt zich niet bepaald in! Maar als we geloven wat Paulus geloofde over het evangelie, dan zullen we het eens zijn met de toon die hij aanslaat. Als de Galaten God echt de rug toekeren en een evangelie aanvaarden dat helemaal geen evangelie is, dan verkeren ze in groot gevaar. De bezorgdheid en de boosheid die uit Paulus' woorden spreken, kun je vergelijken met hoe een liefhebbende ouder of vriend zich zou opstellen als een kind of een kameraad het spoor helemaal bijster was geraakt.

Paulus heeft recht van spreken

Maar *wie* is Paulus dat hij die christenen op deze manier aanspreekt?

Hij is een 'apostel' (**vers 1**) – een man die met *rechtstreeks gezag van God* op pad gestuurd is. Het Griekse woord *apostolos* betekent: 'gezondene'. De zinsnede 'niet vanwege mensen, ook niet

KELLER GALATEN

door een mens' (**vers 1** in de Herziene Statenvertaling (HSV)) typeert heel raak hoe uniek de eerste apostelen waren. Wie vandaag de dag door de heilige Geest tot een bepaalde bediening geroepen is, is ook niet 'vanwege mensen' geroepen – uiteindelijk is het de roeping van Jezus die hen tot die bediening heeft aanzet, en het zijn uiteindelijk Jezus' woorden in de Bijbel die aan hun bediening gezag verlenen. Maar ze worden aangesteld 'door een mens'. (Het Griekse woord dat hier gebruikt wordt – *dia* – betekent 'door' of 'middendoor', zoals in het woord 'diameter'.) Dat wil zeggen dat ook al ontvangen bijvoorbeeld predikanten uiteindelijk hun roeping van God, ze toch geroepen worden *door* de tussenkomst van andere mensen met een bediening, of *door middel van* de verkiezing door een gemeente, enzovoort.

Paulus beweert over zichzelf meer dan dat. Hij zegt dat hij zijn apostolische **aanstelling** helemaal niet door andere mensen heeft ontvangen. Hij is niet door andere apostelen aangesteld. Hij is rechtstreeks aangesteld door de opgestane Jezus zelf (zie Handelingen 9:1-19) en heeft van Hem ook rechtstreeks onderwijs ontvangen.

In de tweede plaats zegt Paulus, in **vers 8 en 9**, dat hij gezond is met een *specifieke goddelijke boodschap* – het evangelie. Dat betekent dat zijn goddelijke onderwijs de norm is om te beoordelen wie **rechtzinnig** is en wie **afvallig**, zoals hij in **vers 9** zegt: 'Wanneer iemand u iets verkondigt dat in strijd is met wat u hebt ontvangen – vervloekt is hij!' Zelfs een apostel kan de boodschap van Christus niet veranderen, herzien of er iets aan toevoegen. Wat hij zegt, is niet het resultaat van zijn studie, onderzoek, denkwerk of wijsheid. Het is door God gegeven en tegelijk onveranderlijk en onveranderbaar.

Je kunt je afvragen: zijn er vandaag de dag nog apostelen? Niet

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

op precies dezelfde manier als Paulus en **de Twaalf**. In de vroege kerk werden er wel andere broeders ‘gezonden’ (zie bijvoorbeeld 2 Korintiërs 9:3: ‘ik *stuur* de broeders naar u toe). Barnabas werd naar **Antiochië** ‘gezonden’ en was dus in de letterlijke zin van het woord ‘apostel’, ‘gezondene’ (zie Handelingen 11:22, en ook Handelingen 14:14). Maar hoewel zij eropuit gestuurd werden als zendelingen, werden zij aangesteld door de andere, oorspronkelijke apostelen of door de gemeenten – ‘door een mens’. Barnabas heeft nooit de opgestane Christus ontmoet, hij is nooit onderwezen en begeleid op de weg van het evangelie door de fysiek aanwezige Christus, zoals Paulus en de Twaalf. We kunnen mensen die uitzonderlijke leiderschapskwaliteiten hebben, toen en nu, dus wel apostelen noemen ‘met een kleine a’. Maar Paulus is Apostel ‘met een grote A’, rechtstreeks door Jezus aangesteld. De Apostelen ‘met een grote A’ hadden en hebben absolute autoriteit. Wat *zij* schrijven, is Gods Woord.

Wat is het evangelie?

En die door God aangestelde Apostel herinnert de christenen in Galatië dus aan die specifieke goddelijke boodschap – het evangelie. In het begin geeft hij hun meteen een korte, bondige samenvatting van de boodschap van het evangelie:

Wie we zijn: hulpeloos en verloren. Dat volgt uit het woord ‘bevrijden’ in **vers 4**. Andere godsdiensten zijn gesticht door mensen die kwamen om te onderwijzen, niet om te bevrijden. Jezus was een geweldige leraar, maar als Paulus Jezus’ bediening in een notendop weergeeft, heeft hij het daar helemaal niet over. Mensen denken doorgaans dat een christen iemand is die Jezus’ onderwijs aanneemt en zijn voorbeeld volgt. Maar uit wat Paulus

schrijft, blijkt dat dat onmogelijk is. Je redt iemand uiteindelijk alleen maar als hij er slecht aan toe is en hulp nodig heeft! Stel je voor dat je een vrouw ziet verdrinken. Zij heeft er niets aan als je een handboek ‘hoe leer ik zwemmen’ naar haar toegoit. Je geeft haar niet een of andere wijze les – je gooit een touw naar haar toe. En Jezus is dus niet zozeer een leraar als wel een redder. Omdat dat is wat we het hardste nodig hebben. Niets in wie wij zijn of in wat wij doen, redt ons. Theologen noemen dat ‘geestelijke onmacht’.

Wat Jezus deed: hoe heeft Jezus ons gered? Hij ‘heeft zichzelf gegeven voor onze **zonden**’ (**vers 4a**). Hij bracht een offer dat **plaatsvervangend** van karakter was. Het woord ‘voor’ betekent ‘namens’ of ‘in plaats van’. Plaatsvervangend is wat het **evangelie** zo revolutionair maakt. De dood van Jezus was niet zomaar een algemeen offer, het was een plaatsvervangend offer. Hij heeft ons daarmee niet zomaar een ‘tweede kans’ gegeven, de gelegenheid om nu wél goed te leven en goed met God om te blijven gaan.

Plaatsvervangend is wat het evangelie zo revolutionair maakt.

Hij deed *alles* wat wij hadden moeten doen maar wat wij niet kunnen. Als Jezus’ dood echt namens ons betaling is voor onze zonden, kunnen we nooit opnieuw in staat van beschuldiging

worden gesteld. Waarom niet? Omdat God dan twee keer betaald zou worden voor dezelfde zonden, en dat is onrechtvaardig! Jezus deed alles wat wij hadden moeten doen, in onze plaats, dus als Hij onze Redder wordt, zijn wij volkomen vrij van straf en veroordeling.

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

Wat de Vader deed: God heeft het werk dat Christus namens ons deed, aanvaard, door Hem uit de dood op te wekken (**vers 1**) en door ons de ‘**genade** en vrede’ (**vers 3**) te schenken die Christus voor ons verdiend en bewerkstelligd heeft.

Waarom God het deed: Dit werd allemaal gedaan uit genade – niet op grond van iets wat wij gedaan hebben, maar het was ‘de wil van onze God en Vader’ (**vers 4d**). Wij vroegen er niet om gered te worden, maar God zorgde in zijn genade voor datgene waarvan we niet beseften dat we het nodig hadden, en Christus kwam in zijn genade (**vers 6**) om de redding te bewerkstelligen die we nooit zelf tot stand hadden kunnen brengen.

Er is niets wat erop wijst dat er een andere drijfveer of een andere aanleiding was voor wat Christus kwam doen dan de wil van God. Er is niets in ons waardoor we dat verdienen. Redding is pure *genade*.

Om die reden is het God alleen die ‘de eer toekomt tot in alle eeuwigheid’ (**vers 5**). Als we zelf hadden bijgedragen aan onze redding ... als we onszelf hadden gered ... of als God iets in ons ontdekt had waardoor we redding verdienden, of wat Hij kon gebruiken voor zijn plan ... of zelfs als we alleen maar tot de conclusie waren gekomen dat we inderdaad gered moesten worden en ‘help’ hadden geroepen ... dan konden we onszelf een schouderklopje geven voor het aandeel dat we geleverd hadden aan onze redding.

Maar het Bijbelse evangelie – het evangelie dat Paulus verkondigt – is er duidelijk over: de redding is van begin tot eind Gods werk. Hij riep; Hij bedacht het; Hij kwam in actie; Hij deed het. En dus is Hij het die alle eer verdient, tot in eeuwigheid.

Dit is de waarheid die ons klein maakt en die de kern is van het christelijk geloof. We willen niets liever dan onze eigen redders

KELLER GALATEN

zijn. Ons hart vindt het heerlijk om onze eigen eer te zoeken. Daarom oefenen boodschappen waarin we zelf bijdragen aan onze redding zo'n aantrekkingskracht op ons uit, of ze nou religieus van karakter zijn (*houd je aan deze regels en je zult tot in eeuwigheid zegen verdienen*) of werelds (*zorg dat je dit of dat verworft en je zult hier en nu zegen ervaren*). Dan komt het evangelie en keert ze allemaal ondersteboven. Het zegt: *je situatie is zo hopeloos dat je een reddingsoperatie nodig hebt waar je zelf helemaal niets aan bijdraagt*. En dan zegt het: *God zorgt in Jezus voor die reddingsoperatie, die je oneindig veel meer geeft dan elke valse redding waar je diep vanbinnen naar verlangt*.

Paulus herinnert ons eraan dat we in het evangelie dieper gezonken zijn en tegelijk hoger opgericht worden dan we ons kunnen voorstellen. En alle eer daarvoor gaat terecht naar 'onze God en Vader ... tot in alle eeuwigheid. **Amen**' (vers 5).

Vragen om over na te denken

1. De toon waarop Paulus spreekt, herinnert ons eraan dat het christelijk geloof zowel een zaak is van het hart als van het hoofd – gevoel en verstand. Op wat voor manier geeft je dat houvast? Wat vind je daar moeilijk aan?
2. Wat zijn de momenten waarop je het moeilijk vindt om de apostolische autoriteit van het Nieuwe Testament te aanvaarden? Hoe komt dat?
3. Als iemand je vandaag zou vragen wat je gelooft, hoe zou je het evangelie dan uitleggen?

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

Deel twee

Een ander evangelie = een omgekeerd evangelie

Het Bijbelse evangelie van genade is een kostbaar goed. En het is dit geweldige evangelie dat de leiders van de kerken in Galatië verdraaid hebben, en dat de leden van de kerken in Galatië de rug hebben toegekeerd.

Dit is belangrijk omdat Paulus zegt dat elke verandering van *het* evangelie ervoor zorgt dat het helemaal ‘geen evangelie’ meer is (**vers 7**). Waarom? Hoe komt het dat elke verandering van het evangelie, hoe klein ook, het van nul en generlei waarde maakt?

Dat komt, zegt Paulus, doordat christenen geroepen zijn ‘door de genade van Christus’ (**vers 6**). God heeft ons geroepen; wij hebben Hem niet geroepen. En God heeft ons onmiddellijk aanvaard ondanks het feit dat we niets verdienden. Dat is de volgorde van het evangelie. God aanvaardt ons, en *daarna* volgen wij Hem. Maar in andere godsdienstige systemen is het precies andersom. Wij moeten God iets geven God, en *daarna* aanvaardt Hij ons. Dus zegt Paulus in **vers 7** dat elk onderwijs dat aan geloof in Christus het onderhouden van de wetten van Mozes toevoegt, het evangelie ‘verdraait’. Letterlijk betekent het woord dat hij gebruikt: ‘omkeert’.

Dat is verhelderend. Als je ook maar *iets* toevoegt aan Christus als voorwaarde om door God aanvaard te worden – als je gaat zeggen: *om gered te worden heb ik de genade van Christus nodig plus nog iets* – dan keer je de ‘volgorde’ van het evangelie compleet om. Daarom zegt Paulus in **vers 6** dat de valse leraars een

‘ander evangelie’ hebben gecreëerd dat hij in **vers 7** direct helemaal ‘geen evangelie’ noemt. Letterlijk schrijft Paulus: ‘*een ander evangelie, dat geen ander is*’.

Dit is glashelder. Een ander evangelie is geen ander evangelie. Het is helemaal *geen* evangelie. Het evangelie ook maar een fractie veranderen is het zo volkomen kwijtraken dat het nieuwe onderricht geen recht heeft op de benaming ‘evangelie’. De zestiende-eeuwse hervormer Maarten Luther zette het mooi op een rijtje:

‘Er is geen middenweg tussen de christelijke **rechtvaardigheid** en **rechtvaardigheid door goede werken**. Christelijke rechtvaardigheid kun je alleen maar vervangen door rechtvaardigheid door goede werken; als je je vertrouwen niet stelt op het werk van Christus, dan moet je op je eigen werken vertrouwen.’

(Uit het voorwoord op het *Commentaar op de brief aan de Galaten*)

Het evangelie kwijtraken in onze tijd

Datgene waar Paulus in zijn tijd tegen streed en Luther in de zijne, zien we in onze tijd ook gebeuren. Denk eraan dat Paulus elke leer veroordeelt die niet gebaseerd is op het feit dat

- we te zondig zijn om bij te dragen aan onze verlossing (we hebben een *complete redding* nodig).
- we gered worden door te geloven in het werk van Jezus – de ‘genade van Christus’ – *en verder niets*.

Hieronder volgen drie voorbeelden van gangbare opvattingen die een of beide uitgangspunten ontkennen:

1. Er zijn kerken waar impliciet of expliciet geleerd wordt *dat je*

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

gered wordt door je 'over te geven' aan Christus, plus de juiste overtuigingen en het juiste gedrag. Deze misvatting kom je veel tegen in evangelische kerken. Mensen worden opgeroepen 'om je leven aan Jezus te geven' en/of 'Hem in je leven toe te laten.' Dit klinkt heel Bijbels, maar het kan toch vrij gemakkelijk het door-genade-alleen-principe verdringen. Mensen denken dan dat we gered worden door sterk geloof in en vertrouwen op en liefde voor God, en, in het verlengde daarvan, een leven dat aan Hem is toegewijd. Daardoor krijgen ze het gevoel dat ze eerst een behoorlijk niveau bereikt moeten hebben van spiritueel berouw, verlangen en liefde voordat ze Christus kunnen ontvangen. Dat hoge niveau moeten ze dan op een of andere manier zien te handhaven om 'gered te blijven.' Dus feitelijk komt het erop neer – dat wil zeggen, in de praktijk – dat een kerk leert dat we gered worden vanwege het niveau van ons geloof. Maar het evangelie zegt dat we gered worden *door* ons geloof. De eerste benadering maakt in feite wat wij doen tot onze redder, en de tweede maakt wat Christus doet de Redder. Het is niet de *mate* waarin we geloven die bepaalt of we gered worden of niet, maar datgene *waarin* we geloven.

*Als goede mensen
God kunnen kennen,
dan was Jezus' dood
niet nodig geweest.*

2. In andere kerken wordt geleerd dat *het niet zoveel uitmaakt wat je gelooft, zolang je maar een liefdevol en goed mens bent.* Dit is een gangbare misvatting in 'vrijzinnige' kerken. Deze opvatting leert dat alle goede mensen, ongeacht hun religie (of hun

gebrek daaraan) God zullen vinden. Dat lijkt op het eerste gezicht ontzettend ruimdenkend, maar laat in feite geen ruimte voor genade, in twee opzichten:

Allereerst wordt hier geleerd dat goede werken genoeg zijn om bij God te komen. Als alle goede mensen God kunnen kennen, dan was Jezus' dood niet nodig geweest; deugdzaamheid is dan genoeg. Het probleem is dat dit betekent dat er voor slechte mensen geen hoop is, en dat gaat in tegen het evangelie, dat 'zowel goede als slechte mensen' uitnodigt voor Gods feest (Matteüs 22:10). Als je zegt dat mensen gered worden door goed te zijn, dan kunnen alleen 'de goeden' Gods feest binnengaan. Het aanbod van het evangelie wordt dan exclusief, niet inclusief.

In de tweede plaats leidt het ertoe dat mensen gaan denken dat God een welbehagen in hen heeft als ze tolerant en open zijn. Ze hebben geen genade *nodig* – ze krijgen het eeuwige leven zelf al. En dus komt hun 'de eer toe tot in alle eeuwigheid' (**vers 5**), omdat ze goed genoeg zijn voor de hemel. Het evangelie daarentegen daagt mensen uit om onder ogen te zien hoe gruwelijk diep hun zonde gaat. Zonder dat zondebesef zullen we niet veranderen als we Gods genade leren kennen en zullen we niet begrijpen hoezeer God verheerlijkt wordt door het feit dat er überhaupt mensen in de hemel komen.

3. Een derde voorbeeld treffen we aan in kerken die *uiterst onverdraagzaam zijn ten aanzien van kleine afwijkingen in uiterlijk of gewoontes*. De dwaalleraars in Galatië wilden (dat gaan we zien) veel van de oude regels en bepalingen opleggen die te maken hadden met kleding, eten en rituele voorschriften. In onze tijd ligt het voor de hand om hen te vergelijken met kerken waar alles strikt volgens de regels moet gaan en met gods-

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

dienstige gemeenschappen die streng toezicht houden op hun leden en hun strikte aanwijzingen geven voor hoe ze op de ‘juiste’ manier moeten eten, zich kleden, uitgaan, hun tijd moeten gebruiken enzovoort. Of ze zien strikt toe op de nauwkeurige naleving van allerlei ingewikkelde rituelen. Voorbeelden van moderne kerken die lijken op de kerken van Galatië zijn sterk autoritaire of sterk ritualistische kerken, sterk wettische kerken. In mijn beleving zijn deze kerken het duidelijkst herkenbaar van de drie voorbeelden waar we naar hebben gekeken, en daarom het minst gevaarlijk. De eerste en de tweede soort komen veel meer voor en vormen een groter risico.

Is ons evangelie het echte evangelie?

Het feit dat het enige echte evangelie zo cruciaal is en zo vaak en zo gemakkelijk wordt verdraaid, brengt ons bij een lastige vraag: hoe kunnen we er zeker van zijn dat het evangelie dat *wij* geloven, echt waar is? Hoe kunnen we erachter komen dat het niet maar een evangelie is waarvan we het *gevoel* hebben dat het waar is, of waarvan ons *verteld* is dat het waar is, of dat ons als waar *in de oren klinkt* – maar een evangelie dat echt **objectief** waar *is* en dat ons daarom *werkelijk* redden kan, voor eeuwig?

Paulus reikt ons in de sterkst mogelijke bewoordingen een maatstaf aan die toepasbaar is op alle waarheidsclaims, zowel externe (afkomstig van leraars, schrijvers, denkers, predikers) als interne (gevoel, ideeën, ervaringen). Die maatstaf is het evangelie dat hij (en alle andere Apostelen met een hoofdletter A) ontvangen heeft van Christus en doorgegeven heeft, en dat je aantreft in deze brief en in de rest van de Bijbel.

‘Wanneer iemand u iets verkondigt dat in strijd is met wat ik u

KELLER GALATEN

verkondigd heb, al was ik het zelf of een engel uit de hemel – vervloekt is hij!’ (**vers 8**). Hier lees je hoe je externe autoriteiten kunt beoordelen: mensen die onderwijs geven, mensen die de leider zijn van een organisatie en zelfs mensen die in de kerk op een bijzondere positie zijn aangesteld.

Het is opvallend dat Paulus dit ook op zichzelf betreft als iemand met autoriteit. Hij zegt dat ook *hij* afgewezen moet worden als hij ooit zou zeggen: *ik ben van mening veranderd over wat het evangelie precies inhoudt*. Later zal hij vertellen dat hij het evangelie niet heeft aangenomen na een proces van logisch nadenken en redeneren; het was een geschenk, niet een conclusie. In Galaten 2 zal Paulus ons ook vertellen dat zijn evangelie bevestigd werd door anderen die het evangelie ook ontvangen hadden door middel van openbaring door de opgestane Christus. Deze apostolische overeenstemming – dit originele, gewaarborgde evangelie dat Christus zelf gegeven heeft – is daarom de norm op grond waarvan alle waarheidsclaims, van buitenaf en van binnenuit, beoordeeld kunnen worden.

Dit is enorm belangrijk. Paulus zegt in **vers 8** dat zijn apostolisch gezag zelfs is afgeleid van het gezag van het evangelie, en niet andersom. Paulus zegt tegen de Galaten dat ze zowel hem als apostel als zijn onderwijs moeten taxeren en beoordelen op grond van het Bijbelse evangelie. De Bijbel beoordeelt de kerk; de kerk beoordeelt niet de Bijbel. De Bijbel is de basis en de oorsprong van de kerk; de kerk is niet de basis en de oorsprong van de Bijbel. De kerk en hoe zij is ingericht, moeten door de gelovige beoordeeld worden met het Bijbelse evangelie als norm en maatstaf waar alle waarheidsclaims naast gelegd worden.

Evenmin is onze persoonlijke ervaring de uiteindelijke maatstaf voor de waarheid. We beoordelen de Bijbel niet op grond van

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

onze gevoelens en overtuigingen; we beoordelen onze ervaringen met behulp van de Bijbel. Dat betekent dat als er letterlijk een engel zou verschijnen voor een grote groep mensen die beweerde dat je door goede werken gered kunt worden (of door wat dan ook, buiten het geloof in Christus om), dan moet die engel er ook letterlijk weer uitgetrapt worden (**vers 8**)! Als Paulus zegt: ‘al was ik het zelf of een engel uit de hemel...’, dan is dat een correcte samenvatting die de hele christelijke ‘epistemologie’ omvat – de kennisleer, hoe we weten wat waar is.

Waarom het ertoe doet

We merkten aan het begin van dit hoofdstuk al op dat Paulus’ toon op zijn zachtst gezegd niets aan duidelijkheid te wensen overlaat! Maar dat is omdat we over het evangelie op geen enkele manier onduidelijkheid kunnen laten bestaan. Allereerst omdat een ander evangelie betekent *dat je je afwendt van Hem die u geroepen heeft* (**vers 6**). De **theologie** van het evangelie afwijzen betekent Christus zelf afwijzen. Wat je in de theologie doet, heeft uiteindelijk invloed op je ervaring. Met andere woorden, een verschil in opvatting over de geloofsleer leidt tot een verschil in opvatting over wie Jezus is – en dat betekent dat het nog maar de vraag is of je Hem eigenlijk wel kent.

In de tweede plaats *is een ander evangelie helemaal geen evangelie* (**vers 6b-7**). Dat betekent dat de boodschap van het evangelie per definitie niet veranderd kan worden, zelfs niet een heel klein beetje, zonder dat de boodschap

Zodra je het evangelie verandert, keer je het om.

KELLER GALATEN

verloren gaat. Het is net als met een vacuüm. Je kunt daar niet een klein beetje lucht bij doen en zeggen dat het nu ‘90 procent vacuüm is’ of een ‘met lucht verrijkt vacuüm’. Het is een compleet vacuüm of helemaal geen vacuüm meer! Zo is het precies met de boodschap van het evangelie: je wordt gered door genade dankzij het werk van Christus en verder helemaal niets. Zodra je daar iets aan toevoegt, ben je het helemaal kwijt. Zodra je het verandert, keer je het om.

In de derde plaats *leidt een ander evangelie tot veroordeling (vers 8-9)*. Verderop in de brief zegt Paulus dat andere ‘evangeliën’ leiden tot vervloeking. Dat betekent uiteindelijk dat het veranderen van het evangelie een kwestie is van spelen met het eeuwige leven en met de dood. Maar het betekent in heel praktische zin ook dat angst, bezorgdheid en schuld (het gevoel van veroordeling en vervloeking) altijd hand in hand gaan met andere ‘evangeliën’, zelfs in dit leven. Zoals we verderop in dit boek nog zullen zien, gaan zelfs christenen soms gebukt onder een gevoel van veroordeling. Als dat het geval is, komt dat doordat ze in de praktijk vertrouwen op andere ‘evangeliën’, andere manieren om redding te verdienen. ‘Deze door het kwaad beheerste wereld’ (vers 4) heeft nog steeds invloed op gelovigen.

Nu kunnen we begrijpen waarom Paulus zich in zulke sterke, zelfs scherpe bewoordingen uitdrukt. Er staat veel op het spel – onze kennis van Christus, de waarheid van het evangelie, en de eeuwige bestemming van de zielen van mensen. Dat zijn dingen die het waard zijn om voor te strijden; om duidelijke taal over te spreken; om onszelf en anderen voortdurend weer aan te herinneren. Dat Paulus zich zo ondubbelzinnig uitlaat, is liefdevol. Hij is een Apostel met een hoofdletter A die de Heer en het evangelie van de Heer en de mensen van de Heer liefheeft. Als wij

1. HOE UNIEK HET EVANGELIE IS

liefhebben zoals hij, dan gaan we ook begrijpen waarom hij schrijft zoals hij schrijft – en zullen we hem daar dankbaar voor zijn.

Vragen om over na te denken

1. Hoe belangrijk is de waarheid van het evangelie voor jou? Hoe is dat zichtbaar in jouw leven?
2. Waarom leidt een goed begrip van het ware evangelie tot boosheid over valse ‘evangeliën’?
3. Welke van de drie moderne varianten van valse evangeliën is de grootste bedreiging voor jou en voor je kerk?

Galaten hoofdstuk 1 vers 10-24

2. Gods wonderlijke genade

In de kerk of tijdens een gebedsbijeenkomst wordt wel eens aan de aanwezigen gevraagd of iemand zijn **getuigenis** wil vertellen, en hier treffen we dat van Paulus aan. Sterker nog, Galaten 1:10-2:21 wordt wel het autobiografische deel van deze brief genoemd, omdat Paulus het heeft over zijn bekering en over wat hem als pas bekeerde christen overkwam. Dat doet hij trouwens wel vaker; ook in Handelingen 22:2b-21 en 26:4-23 heeft hij het over zijn bekering en zijn belevenissen. En net als in Handelingen vertelt Paulus zijn getuigenis ook hier niet om ons in zijn algemeenheid te inspireren of om de aandacht op zichzelf te vestigen. Hij gebruikt het om de beweringen te ontkrachten van mensen die zijn boodschap onderuit willen halen, en hij wil dat alles naar God wijst, de God van de wonderlijke genade.

Tegenstanders

Door te vertellen hoe hij een volgeling van Jezus is geworden – of, preciezer eigenlijk, hoe Jezus hem tot zijn volgeling heeft gemaakt – verdedigt Paulus zich tegen drie aanvallen van ‘mensen ... die het evangelie van Christus willen verdraaien’ (**vers 7**).

Ten eerste verwerpt Paulus het idee dat hij op eigen kracht, *door zelf na te denken en te argumenteren*, tot de conclusie is gekomen dat het evangelie waar is. Hij noemt nog eens expliciet hoe hij tot aan zijn bekering ‘de gemeente van God fanatiek vervolg-

2. GODS WONDERLIJKE GENADE

de' (**vers 13**). Hij wilde haar 'uitroeien'. Er was geen sprake van een geleidelijk proces van overwegen, weerleggen, herzien. Paulus' christelijke boodschap ontstond niet op grond van conclusies die hij zelf had getrokken. Die boodschap stond juist volkomen haaks op de richting die hij zelf had gekozen.

De voorchristelijke Paulus was zo fanatiek anti-Christus dat zelfs de aanblik van het geloof en de zekerheid van de christelijke martelaren hem helemaal niets deed (Handelingen 7:54-8:1). Zijn ervaring bewijst overtuigend dat zijn bekering plaatsvond door middel van rechtstreekse openbaring. Zoals Handelingen 9:1-9 laat zien, verscheen de opgestane Jezus openlijk aan Paulus en gaf Hij hem instructies. Paulus raakte niet in vervoering of zo en ook droomde hij niet.

Christus was op dat moment echt daar, want ook de mannen die bij Paulus waren, hadden door dat er Iemand was (Handelingen 9:7). Dus werd Paulus een 'Apostel met een hoofdletter A', net zoals de mannen die voor hem al Apostel waren (**Galaten 1:17**).

*Paulus droomde niet.
Christus was op dat
moment echt daar.*

In de tweede plaats haalt Paulus de bewering onderuit dat zijn evangelieboodschap *was afgeleid van de boodschap van anderen, van de christelijke leiders in Jeruzalem*: 'Ik heb toen geen mens om raad gevraagd en ben ook niet naar Jeruzalem gegaan, naar hen die eerder apostel waren dan ik' (**vers 16-17**). Er verstreken drie jaar tussen zijn bekering en zijn eerste reis naar Jeruzalem (**vers 18-19**), en zelfs toen heeft hij op geen enkele manier systematisch onderwijs van hen ontvangen.

Paulus' herhaalde verwijzing naar de apostelen in Jeruzalem suggereert dat de 'mensen' over wie het in **vers 7** gaat, beweerden dat Paulus zijn evangelieboodschap eenvoudigweg had overgenomen van de 'bakermat' Jeruzalem. Daardoor zouden ze het volgende kunnen beweren: *wij hebben ook onderwijs genoten in Jeruzalem, de bakermat. En wij weten dat Paulus jullie niet het hele verhaal heeft verteld. Er zijn nog andere dingen die je moet doen om bij God in de gunst te komen.*

In de derde plaats toont Paulus aan dat hij *het evangelie dat hij van God ontvangen heeft, gelegd heeft naast de boodschap die de andere apostelen van God ontvangen hadden.* Onder hen die 'God prezen' (**vers 24**) om wat Hij voor Paulus had gedaan en om de boodschap die Hij aan Paulus had gegeven, bevonden zich Petrus (**vers 18**), Jakobus (**vers 19**) en de christengemeenten in Judea (**vers 22**). Hij had zijn boodschap en zijn opdracht niet van de andere apostelen ontvangen; maar zijn boodschap was wel gelijk aan de boodschap die de andere apostelen van de opgestane Heer ontvangen hadden (Lucas 24:45-49).

Dus Paulus' betoog sluit dit soort beweringen uit: *Dat is wat Paulus denkt – en dit is wat ik denk, en ik heb net zoveel recht van spreken. Paulus' boodschap klopt wel, maar is onvolledig. De boodschap van Paulus is gewoon de boodschap van Paulus – en die is niet hetzelfde als wat de kerk in Jeruzalem leert.*

Maar Paulus' getuigenis dient niet alleen om vast te stellen dat hij als evangelieverkondiger gezag heeft. Het vertoont *zelf* ook een paar aspecten van het evangelie van genade. Nu denk je misschien: *daar hebben we het in hoofdstuk 1 van dit boek toch al over gehad?* En dat is ook zo – maar deze brief laat door zijn structuur en inhoud zien dat het evangelie van genade het dragende principe is onder elke stap van het christelijke leven. Paulus zal er

2. GODS WONDERLIJKE GENADE

voortdurend op terugkomen; dat zouden wij ook moeten doen, in ons leven, onze gebeden, onze gedachten, ons getuigenis, onze prediking en ons onderwijs.

Wonderlijke genade: wie was Paulus eerst?

Paulus was iemand die heel veel verschrikkelijke dingen had gedaan. Hij 'vervolgde de gemeente van God fanatiek en probeerde haar uit te roeien' (**vers 13**). Op het moment dat Jezus Paulus ontmoette op de weg naar Damascus had hij al veel onschuldige mensen vermoord. Hij was onderweg om er nog meer te arresteren en gevangen te nemen. Hij was vervuld van haat.

En toch was Paulus ook een heel religieus persoon. Hij had zich er jaren voor ingespannen om volgens de Joodse gewoontes en tradities te leven. Hij zegt dat hij dat heel wat strikter had gedaan dan velen van zijn generatie (**vers 14**): vol overgave zette hij zich in voor de tradities van hun voorgeslacht (**vers 14**). En toch was het daardoor tussen hem en God niet goed gekomen.

Tot nog toe is in dit Bijbelboek niet aan de orde gekomen wat nou precies de kern was van de leer waarmee sommige mensen probeerden 'het evangelie te verdraaien' (**vers 7**), maar hier vinden we de eerste aanwijzing. Later zullen we ontdekken dat zij de gelovigen uit de heidenen ertoe probeerden te bewegen zich tot het Jodendom te bekeren en zich te houden aan alle mozaïsche wetten betreffende voedsel en kleding, inclusief de besnijdenis (2:12; 3:5; 6:12). Maar Paulus zegt hier: *die weg ben ik ook gegaan, ik heb dat allemaal gedaan! Ik weet hier alles van! Je kunt jezelf niet aanvaardbaar maken voor God door supertoegewijd en nauwgezet de morele, ethische en culturele regels na te leven.*

Voor zijn bekering was Paulus wat godsdienstige regels betreft

een geweldig pietje-precies – en dat wist hij ook van zichzelf. Hij was er trots op. En toch werd hij desondanks niet alleen gered door Christus, maar zelfs geroepen om prediker te worden, een leider in het geloof. Zijn getuigenis onderstreept heel krachtig het kloppend hart van het christelijk geloof – het evangelie van genade.

Genade is de vrije onverdiende gunst van God, die krachtig werkt in het hoofd en in het hart om levens te veranderen. Er is geen duidelijker voorbeeld dan Paulus dat redding alleen plaatsvindt uit genade, niet op grond van moreel en godsdienstig gedrag. Ook al was hij door en door zondig, hij mocht erbij horen.

Paulus' ervaring bewijst overduidelijk dat het evangelie geen 'religie' is in de gebruikelijke zin van het woord. Het evangelie roept ons weg bij *religie*, net zo goed als het ons wegroept bij *onreligie*.

Niemand is zo goed dat hij het evangelie van genade niet nodig heeft, of zo slecht dat hij de genade van het evangelie niet kan ontvangen. Paulus was een zeer religieus mens, maar hij had het evangelie nodig. Paulus was door en door slecht, en toch kon hij met het evangelie bereikt worden. C.S. Lewis zei het ooit zo: 'Het christendom moet wel van God afkomstig zijn; wie zou het anders bedacht kunnen hebben?'

Wonderlijke genade: waar was God mee bezig?

Terugkijkend ziet Paulus in dat Gods soevereine genade aan het werk was in zijn leven, al lang voor zijn feitelijke bekering. Als Paulus zegt dat God 'hem al vóór zijn geboorte had uitgekozen' (**vers 15**), dan bedoelt hij dat de genade van God hem al zijn

2. GODS WONDERLIJKE GENADE

leven lang aan het vormen en aan het voorbereiden was met het oog op de dingen waarvoor God later een beroep op hem zou doen.

Dit is verbijsterend. Paulus had zich verzet tegen God en zo ontzettend veel verkeerd gedaan (zie Handelingen 26:14), maar God veranderde alles wat hij van plan was en alles waar hij mee bezig was en zelfs alles wat hij verkeerd deed ten goede, allereerst om hem klaar te maken voor zijn bekering, en vervolgens om prediker te worden onder de heidenen (**vers 16**). Zijn kennis van het Oude Testament; zijn fanatisme; zijn opleiding; al de inspanningen die hij zich getroostte om God en zijn kerk te dwarsbomen (**vers 13**) – al die dingen werden door God gebruikt om hem te breken en om hem bekwaam te maken als werktuig van God tot opbouw van de kerk. God was al die tijd al aan het werk geweest om Paulus te gebruiken in het verkondigen van het geloof dat hij probeerde uit te roeien (**vers 23**).

Dit is een belangrijk motief in de Bijbel. Al in Genesis zegt Jozef tegen zijn broers dat hun inspanningen om zich van hem te ontdoen als de door God aangewezen bevrijder – waarin ze zelfs een poging om hem uit de weg te ruimen niet geschuwd hadden, en waarin ze hem vervolgens met succes als slaaf hadden verkocht (Genesis 37:5-8, 19-20) – dat al die inspanningen uiteindelijk het middel bleken te zijn waardoor

*Van alle weerstand
tegen God zal uiteindelijk
aan het licht komen
dat Gods plan er alleen
maar door werd uitgevoerd
en bevorderd.*

Jozef juist die positie van bevrijder had gekregen (Genesis 50:19-20). De apostelen benadrukten dat de mensen die zich tegen Jezus hadden proberen te verzetten, ook alleen maar Gods bedoelingen hadden gediend (Handelingen 2:23; 4:27-28). Van alle weerstand tegen God zal uiteindelijk aan het licht komen dat Gods plan er alleen maar door werd uitgevoerd en bevorderd.

In hoofdstuk 9 van zijn geestelijke autobiografie *Verrast door vreugde* vertelt C.S. Lewis over een van zijn leraars op school, Kirkpatrick, bijgenaamd 'the Great Knock'. Kirkpatrick was enorm bedreven in het debatteren en in de logica. Van hem leerde Lewis om een mening met goede argumenten te onderbouwen. Kirkpatrick was atheïst; zijn bedoeling was om het ongeloof van Lewis sterker te maken. Maar jaren later, toen Lewis christen werd, bleek dat 'the Great Knock' hem juist onderwezen had zodat hij een van de grootste apologeten van het christelijk geloof kon worden van de 20ste eeuw.

Het evangelie reikt ons een bril aan waardoor we opnieuw naar ons eigen leven kunnen kijken om te zien hoe God ons voorbereidt en vormt, zelfs door middel van onze fouten en zonden, om werktuigen van zijn genade te worden voor de wereld.

Maar waarom gebeurde dit allemaal? Waarom koos God Paulus uit, de grote vervolger van zijn kerk, waarom bereidde Hij hem voor, waarom riep Hij hem vervolgens? Was dat omdat Paulus op een of andere manier, hoe dan ook, Gods welbehagen verdiende? Nee, het was gewoon omdat het God 'behaagde' (**vers 15**, HSV), omdat Hij het besloot. God kwam met zijn liefdevolle genade naar Paulus toe, niet omdat hij dat waard was, maar gewoon omdat God daar plezier in had, omdat Hij het fijn vond om dat te doen. Op deze manier gaat God altijd te werk. Mozes zegt het in Deuteronomium 7:7-8 zo tegen het volk **Israel**: 'Het is niet